

Perquè em considero andorrana

**Fabiola Sofia MASEGOSA
i GAYO**

Per què em considero andorrana

En primer lloc, havia pensat posar com a títol d'aquesta ponència *Per què no puc ser andorrana?* però no estaria dient la veritat, perquè sóc a Andorra els anys suficients per poder fer-me andorrana. Després vaig pensar, "doncs, potser aniria bé *Per què no vull ser andorrana?*" Però tampoc no és exacte, perquè jo sí que vull ser andorrana i, de fet, ja em considero com a tal. Andorra és el meu país. Per tant, finalment, vaig decidir posar com títol *Per què em considero andorrana* encara que per parlar correctament reflectint els meus sentiments el títol correcte hauria de ser *Per què sóc andorrana*.

M'explico. Afirmo que sóc andorrana perquè vaig arribar a aquest país l'any 1988, quan només tenia 20 anys i ara ja en tinc 45. Per tant, he passat a Andorra més de la meitat de la meua vida. A Andorra tinc la meua llar i vaig trobar el que ara és el meu marit, fa més de 21 anys. Aquí hi tinc la meua família, els meus amics, el meu treball, i, entre altres coses més, he completat la meua formació acadèmica. Aquí ho he fet gairebé tot. M'estimo aquest país tant com el meu propi i, a més, participo en la seva vida cultural i m'he esforçat per aprendre la seva història i la seva llengua. I ara arribem al veritable motiu pel qual no he volgut demanar la nacionalitat andorrana, i és ben senzill: perquè no vull renunciar a la meua nacionalitat espanyola. Veritablement, em fa molta vergonya haver de renunciar a la nacionalitat del país on vaig néixer, on vaig viure amb la meua família quan era petita, d'on guardo molts records, ja siguin bons o dolents. Com molta gent, vaig marxar de la meua terra per refer la meua vida i a Andorra vaig trobar el lloc adequat. Ara, no entenc per què he d'elegir entre un país o l'altre si tots dos formen una part molt important dins de la meua vida.

Un altre motiu pel qual no he demanat la nacionalitat andorrana és perquè són necessaris massa anys d'estada al país per poder adquirir la nacionalitat. Quan jo vaig arribar a Andorra eren 25, ara són 20. Potser si s'aconseguís abans molta gent l'agafaria, però són molts anys per pensar-hi i, a més, algunes persones, encara que no és el meu cas, quan passa el temps estipulat ja tenen una edat en la qual ja no els mereix la pena fer-se andorrans, ja els és ben igual. Jo

m'ho he rumiat moltes vegades i, finalment, quan va arribar l'hora, vaig pensar que no, que jo no necessito un paperet que digui que sóc andorrana, perquè ja em sento com a tal. Què canviaria? Només alguns aspectes legals, res d'important dins de la meua vida. Això sí, podria participar dins de la vida política i, per tant, podria votar i exercir un dret i una obligació que tenen tots els ciutadans al seu país. Si es pogués obtenir la doble nacionalitat ni tan sols m'ho pensaria, la demanaria de seguida.

I una vegada aclarit aquest tema, recordo que algú aquí present i que em coneix molt bé em va dir "nacionalitat i teatre?". Doncs, sí la meua tesi parla del teatre a Andorra. I el teatre utilitza com a temes coses extremes de la realitat. Per això, aconsegueix arribar al cor del públic. Unes vegades fets que fan riure, d'altres temes que ens commouen i, fins i tot, poden arribar a fer-nos plorar, però sempre exagerant-los al màxim amb la finalitat de crear uns determinats sentiments en el públic. Sempre temes d'actualitat, candents, per poder fer una crítica de la societat en què vivim.

I, per què parlo de tot això? Perquè ara vull parlar d'una persona que va ser molt important i molt especial dins del món cultural andorrà. Em refereixo a l'Esteve Albert i Corp. Aquest autor teatral, creador de muntatges escènics, director d'escena i moltes més coses, perquè va ser una persona molt polifacètica, va tractar dins de la seva extensa producció teatral el tema de les dificultats que existien per poder adquirir la nacionalitat andorrana, ja fa molts anys. Fet que demostra que aquest problema de l'adquisició de la nacionalitat ja existia fa molt temps i es manté dins dels temes candents de la societat andorrana encara avui dia.

L'obra que ens interessa, i que roman inèdita, és *Targa* (*l'Andorra novella*). Encara que l'Esteve Albert la va escriure l'any 1962, *Targa* és una tragèdia en tres actes l'acció de la qual se situa al voltant dels anys cinquanta. En aquest període la vida tradicional a Andorra comença a canviar. Molts d'aquests canvis es reflecteixen en aquesta peça teatral, la qual també manifesta la lluita entre tradició i modernitat.

Targa, el personatge principal, era un passador. La seva vida havia estat sempre molt difícil. Havia passat gent i paquets per les muntanyes durant diferents guerres en diversos països i s'havia enriquit. A Andorra, havia passat gent durant les dues guerres –la Guerra Civil espanyola i la Segona Guerra Mundial–. Vivia feia molts anys en una borda allunyat de la resta del món. I en aquest país decideix acabar la seva vida. Per aquest motiu s'adreça a un conseller, l'Àngel, per demanar-li la nacionalitat andorrana. Però en aquesta data era molt difícil aconseguir-la. Com gairebé tothom sap, als anys cinquanta només existien dues maneres d'obtenir la nacionalitat: la primera, era ser un andorrà de primera generació, és a dir, ser fill de pare no andorrà nascut a Andorra i, a més, haver residit a les Valls per espai de vint anys consecutius; i la segona, era casar-se amb una pubilla andorrana, i aquesta és l'opció que el conseller li va proposar. Per tant, l'Àngel li aconsella casar-se amb una pubilla andorrana per tal de poder aconseguir la nacionalitat, però l'home refusa aquesta proposta i li ofereix els diners que calgui per tal d'aconseguir-la. El conseller tracta d'aquest assumpte amb la resta del Consell, que, després de diverses deliberacions, refusa la seva petició i, en aquest mateix moment, es desencadena la tragèdia, amb el suïcidi del passador, com ens ho mostra l'Esteve Albert en l'acte III, escena XIV de la seva obra: "VEU DEL CARRER. En Targa s'ha ofegat! S'ha tirat de cap al Valira."

Encara que ningú no hagi arribat a aquests extrems i que les condicions per obtenir la nacionalitat hagin millorat molt, el problema de l'adquisició de la nacionalitat andorrana continua avui dia

sent un tema de plena actualitat i de difícil solució. Encara que jo crec que en els temps en què ens troben s'haurien d'avaluar novament els requisits i rebaixar una mica els anys per a la seva obtenció i, a més d'això, deixar que les persones puguin mantenir la seva nacionalitat sense haver de renunciar a obtenir la del país que ja fa molts anys que els acull, Andorra.

Fabiola Sofia Masegosa i Gayo,
llicenciada en Filologia Espanyola i professora